

Akademie výtvarných umění v Praze
Studijní program Výtvarná umění
Ateliér grafiky 2 / škola Vladimíra Kokolii

DIPLOMOVÁ PRÁCE

KAMUFLÁŽ
CAMOUFLAGE

Vypracovala: Xénia Poldaufová
Vedoucí diplomové práce: prof. Vladimír Kokolia
Oponent diplomové práce: MgA. Daniel Pitín

Akademický rok 2018/2019

Slovo kamufláž znamená zakrýt, maskovat, ale i zdobit. V diplomové práci se skrze něj odkazují ke krajině, vzoru vojenského oblečení a přeneseně ke QR kódu. Poslední dobou pozoruji, jak tyto výrazné elementy čím dál více zaplavují okolí, a tím mě zaujaly. Navzájem se mi asociují, snad skrze jednoduchou souvislost – vojenské maskování je stylizovaná krajina a ostře nasvícená krajina zase vypadá jako detail kamuflážového vzoru. Digitální kamufláž se sestává ze čtverečků, vzor mi obecně připomíná QR kód. A za kódem se vždy něco skrývá. Je to brána do virtuálního světa. Toto propojení jsem se snažila zobrazit ve své práci.

Přitom mi ale zpočátku nebylo jasné, kam směřuji – což je způsob, kterým běžně nepracuji, navíc jsem narážela na mantinely stylu vlastního vyjádření. Proto se práce ubírala různými pokusnými směry.

Prvotním impulsem pro použití QR kódu byla jeho analogie s malbou. Podobně jako stroj rozkóduje ze soustavy světlých a tmavých čtverečků informaci, tak i člověk poskládá z fleků barev sdělení obrazové a následně ideu zobrazeného – obraz jako odkaz. Staré kouzlo, kdy se plocha mění v prostor mě nepřestává fascinovat. Kód v malbě může symbolizovat bránu do další dimenze, nebo nějaké odhmotnění, ke kterému při iluzi dochází. Také v souvislosti s dnešním postinternetovým uměním, které stahuje zdroje z webu a přenáší je do galerijní instituce, případně je potom vrací zpět na internet, se mi líbila představa zakódování zdroje do obrazu skrze vizuální znak a následné přenesení obrazu do telefonů a tabletů. Protože však sama nejsem příznivcem diktátu nezbytnosti přítomnosti technologií, chtěla jsem vytvořit obraz tak, aby z něj bylo patrné, co se za kódem skrývá. Pracovala jsem s motivem kresleného a „skutečného“ stromu, jehož fotografie měla být umístěna na webu. Počítala jsem se sérií maleb akrylem na plátno, k níž jsem si dělala skici v akvarelu, ale po konzultacích s panem profesorem vyplynulo, že by i realizace měla zůstat v tomto médiu. Tím QR kód pozbyl své funkčnosti a posílil na estetickém a obsahovém významu. Akvarely dostaly čtvercový formát, začala jsem se pokoušet prolnout kód s krajinou. Oponent mi doporučil zrušit rozpoznatelnost kódu, a vzhledem k tomu, že jsem paralelně pracovala s motivem „maskáče“, také „vyčistit myšlenku“ – najít osobní význam i za cenu většího odchýlení se od tématu. V reakci na to jsem se vrátila k prvotnímu impulzu a namalovala obraz s funkčním kódem. Zároveň jsem se v akvarelech pokoušela kód narušit, malovat něco před či za něj nebo ho rozstříhat. V době psaní tohoto textu je práce stále v procesu.

Atmosféru lesního a internetového prostředí by měla navodit i instalace za použití stavební sítě. Přes obeznámenost s textem Václava Magida, charakterizujícího postinternetové instalace následovně: “nejčastěji se nám vybaví instalace či objekty umístěné v asketicky čistých galerijních prostorech, snoubící digitální obrazové prvky, robustní konstrukce ze stavebních prefabrikátů a naopak lehké, amorfni či průhledné materiály (plexiskla, látky, tekutiny)”¹, nejde o prosté přebírání estetiky. Síť má zaplavit okolní prostor zeleným světlem, a tím podpořit pro mě osobně velice důležitou obrazovou kvalitu, ke které mě kdysi přivedly deníky a obrazy Rudolfa Kremlíčky.

Na Kremlíčkově tvorbě oceňuji skloubení klasického malířství se soudobou modernou, díky čemuž si vybudoval osobitý výraz, v rámci kterého obdivuji také jeho citlivost a jemnost. Svůj přístup cítím podobně. Ačkoliv nemám potřebu přiřazovat se k již zmíněnému postinternetovému umění, sleduji ho z povzdálí a uvědomuji si, že tato diplomová práce by bez něj třeba ani nevznikla, proto nejde ho nezmínit. Paralelu je možné najít především v reflexi prosakování internetu do “vnějšího” světa a vkládání světa na internet. I kdybychom zapomněli na všudypřítomnost wi-fi signálu, pořád máme na očích neodbytný kód. Nechci se však pouštět do futuristických scénářů života a naší společnosti, ukazovat, jak už jsou vlastně realitou², ani provádět sondu internetového užívání a obsahu. Snažím se spíš nalézt obrazové kvality. A zajímá mě to, co vidím bezprostředně kolem sebe; existence digitálního světa pro mě jen vytahuje některé prvky a umožňuje jisté způsoby uvažování. Je vlivem a inspirací, ale nemyslím, že musí být nutně i prostředkem. Přestože současná zobrazivá malba začíná být svým způsobem schematická přebíráním estetiky fotografie, obecně mi toto médium připadá jako nejsvobodnější, protože není napojené na technologie a jediným omezením jsou naše schopnosti, představivost a myšlení. Dovolím si tvrdit, že pro zachycení jisté empiričnosti je nejvhodnější volbou. Navíc je v ní zakódovaná osobnost autora. Dlouhodobě cítím v různých ohledech blízkost k malířům rané renesance, Davidu Hockneymu, Neo Rauchovi, Ondřeji Basjukovi.

¹ MAGID, Václav. Ozvěny špatného smíchu. Postinternetové umění a kulturní průmysl. *Sešit pro umění, teorii a příbuzné zóny*. 2014. č. 17. s. 71. Dostupné také z WWW: http://vvp.avu.cz/wp-content/uploads/2014/08/Sesit_17_2014_Magid.pdf

² Vedle postinternetového umění se tématem vlivu technologií na člověka zabývá například post- a transhumanismus.

Vzhledem k tomu, že jsou díla ještě v procesu a způsob instalace může být pro jejich vyznění důležitý, dovolím si celkové hodnocení vynechat. Samotný průběh práce se mi daří po malých krůčcích vylepšovat, a myslím, že se v jednotlivých obrazech dá sledovat prohlubování výtvarných znalostí.

V Praze dne 22. 5. 2019

Xénia Poldaufová